

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Bosquet

ALAIN

SÖYLE ALAIN

Özdemir İnce

cem yayınevi

DÜNYA ŞİİRİ

ALAIN BOSQUET

SÖYLE ALAIN

— Seçme Şiirler —

Türkçesi :
Özdemir İnce

Kurucusu:
ÖĞÜZ AKKAN
cem yayinevi

**ALAIN BOSQUET'İNİN TÜRKÇE YAYINLANAN
KİTAPLARI**

EVREN İÇİNDE EVREN, Şiirler (Çev.: Özdemir İnce),
Cem Yayınevi, 1979.

BİR SÜRGÜN ANA, Roman (Çev.: Özdemir İnce), Tekin
Yayınevi, 1982.

ALAIN BOSQUET İÇİN YETERSİZ BİRKAÇ SÖZ

Yaşar Kemal

Günlerdir Özdemir İnce'nin çevirisi Alain Bosquet' nin şiirlerini okuyorum. Bu şiirleri her okuyuşta önüme yeni, başka dünyalar açılıyor. Alain'ın şiirleri doğa gibi bir şey, bütün zenginliklerini içinde taşıyor, onu destekçe, ona başka başka yönlerden baktıkça o da gittikçe kendisini açıyor. Önce bir imge zenginliğiyle karşılaşılıyor, daha şaşkınlığın geçmeden bir duygular karmaşasının içinde buluyorsun kendini. Sonra şiirler alttan alta yaşama, doğaya, hiçliğe gülmeye başlıyor. Sonra kızıyor, üzülüyor, öfkeleniyor, sövüyor. Bizim Yunus Emre, bütün cömertliği, aydınlığıyla, Biz dünyadan gider olduk/Kalanlara selam olsun/Bizim için hayır dua/Kılanlara selam olsun,/diyor. Bütün şiirlerini okuyunca bu cömertlik, bu, dünya sevgisi Alain'de de var. Ama onda bir de sonsuz bir öfke var. Bu öfke de dünyaya, yaşama başka türlü bir bağlılık, başka türlü bir cömertlik, bir sonsuz sevgi. Doğrusu bu iki duyguyu ben birbirinden ayırdedemiyorum. Beajon Hastanesinin 13. ve 14. şiirlerini bir öfke, bir sevgi anıtı sayıyorum. Zaten bu şiirler bütünüyle bir başkaldırının şiirleridir. Ölüme başkaldırma... Dikkat edersek Yunusun yumuşaklığında, tevekkülünde de ölüme elaltından başkaldırı var. Birisi mistik bir şair, sözümona ölümü tevekkülle kabul

ediyor, birisi yüzyılımızın içinde ve yüzyılımızın bütün dalgalarının ortasında... Birisi kalanlara selam ediyor, bu dünyadan çekip giderken, birisi de öfkesini kusuyor, kalanları, kendisinden sonra yaşayacak olanları lanetliyor. İkisi de yedi yüz yıl sonra aynı dünya sevgisi, vazgeçilmezliğinde buluşuyorlar. İnsanlık, ölüm karşısında iki aynı duyguyu, hem de bir arada hep yaşamıyor mu, yaşamamış mı? 13. yüzyıl büyük şairi Yunus Emre'yle, bu büyük mistikle Bosquet'nin buluşması beni hiç şaşırtmadı, dersem doğru söylemiş olmam. Ama şaşırmaktan daha çok sevindim, bu işe. Bir yerde yumuşaklıkla sertlik, sevgiyle öfke, lanetle kutsama birleşmiyorlar mı?

Bana göre sanat bütünüyle bir şiddettir. Zaten yaratıcılık bir şiddettir. Bize kadar gelen sanatın derinliklerine inerek, onlara bakacak olursak her birisinde yaşamın şiddetini görürüz, eski Yunan oyunlarından günümüze kadar. Cervantes, Shakespeare, Molière, Dostoyevski birer şiddet değil midirler? Büyük sanatın temelinde hep yaratma ağırlığının şiddeti yatar. Bir yerde sanat yaşamın şiddetini de söyler, diyebiliriz. Her büyük sanat eseri de, günümüze kadar, birer şiddettir. Ortada oynayanlar hep orta kişilerdir.

Bir de büyük sanat hep halk gibi konuşuyor. Yalın, anlaşılır, hiç karmakarışıklığı olmayan. Bu da Gılgamıştan bu yana hep böyle olmuş. Stendhal'in arzuhalci gibi yazma isteği boşuna değildir. Çünkü o, temelini eski Yunan'ın büyük epopelerine dayamıştı. Onun, çağının en büyük romancısı olması hiç de rastlantı değildir.

Alain'le büyük şiir iki yerde buluşuyor, birincisi öfkenin korkunç şiddetinde. Onun hastane şiirlerini her okudukça tüylerim diken diken oluyor. Dünyaya, dünyanın vazgeçilmezliğine daha çok bağlanıyorum. Dünya trajedisinin cehenneminde, cennetinde o şiddeti yaşı-

yorum. İkincisi de Alain bütün büyükler gibi düz konuşuyor. Çağımızda az olan bu özelliği Alain Bosquet nereden almış acaba? Rus bozkırlarının türküleri ve Puşkin ona bir şeyler söylemiş mi acaba? O, Orta Asya'nın büyük destanlarını dinlemiş mi? O destanlardan onun kuşağında kırıntılar var mı? Bir yerlerden, bizim de, onun da bilmediği bir rüzgar esmiş olacak. Bu düşünceme belki Alain de karşı çıkacak, ama ne yapayım bu böyle.

Böylesine inanılmaz imge zenginliğiyle dünyalar kuran, yani şiir dünyaları kuran demek istiyorum, Alain, böylesine yalın nasıl olur, denebilir. Belki de büyüğe varabilmenin yolu budur. Alain'deki imge başkalığı, zenginlikleri beni en şaşırtan öğelerdir ondaki. Böylesine yalınlığa ulaşması da beni daha çok şaşırtıyor. Onun büyük gizi de belki de burada.

Alain Bosquet'nin şiirleriyle karşılaşınca, onları derinlemesine okuyup, o şiirlerle bütünleşince büyük şiirin dünyasına girmiş olacağız. İnsanın imgeleme gücünün sonsuzluğuna da, bir daha, iyice inanacağız. Zengin, lirik, öfke, şiddet, şiddetin sevgisi... Alain Bosquet'nin üstüne ciddiyetle eğilmek, onun dünyasına girmek, insanlığın, dünyamızın zenginliğine ulaşmak demektir biraz da...

SONNETS POUR UNE FIN DE SIECLE (1980)

APOSTROF

Söyle Alain, ne oldu o yataklı vagonlar çağı
hani bir sınırdan ötekine sevişerek giderdin,
bir çalıntı okşamalar kaçakçısıydın sanki?
Söyle Alain, ne oldu filintanla vura vura

aşağı indirdiğin zeplinler çağı? Hani sana
o uğursuz o felâket kuşlarını anımsatırlardı?
Söyle Alain, ne oldu o kırmızı tangolar çağı
ve tanrılardan da ender o üç frenginin :

umut, umutsuzluk ve boşluk duygusu yani?
Söyle Alain, ne oldu savaşa gittiğin çağa
savaşa karşı uzaklara; nereden bilecektin ama

beterin beteri olacak barış? Sus Alain, sus,
dost değil artık zaman; Alainler ölüp gittiler
çünkü birer birer sığınak sözcüklerini yitirdiler.

ŞAIRİN TANIMI

Şair olmak için, budala olmak gerekir,
aptal tıpkı şu kendini ışık sanan şafak gibi,
ve süzme bir alık olmak, dörtmala koşan atı
durdurmaya kalkışan şu kocamış taş gibi.

Şair olmak için, ah! nasıl da akıl gerek:
Şu doğuş saatini saniyesi saniyesine bilen şafak
ya da taya önünde diz çökmesini buyuran,
evet, şu mağrur çakmaktaşı gibi.

Şair olmak için, ilkin sevmek gerekir
— ince, ama bazan sersemce bir aşkla —
taşı ve tayı, günü ve sisi sevmek,

ayı ve sonsuzluğu, kalabalık ve sessizliği sevmek,
sonra söylemek bunu yalın bir içtenlikle,
ama her sözcüğün bir yalan olduğunu bile bile.

LA VIE EST CLANDESTINE (1945)

PARAŞÜTÇÜ

Paraşütle ineceğim tuzakların ortasına
yanımda
yolları yaralıyacak
gizli gölleri yok edecek araçlar;
gürültüsüzce insan nasıl asılır
öğreteceğim kır insanlarına,
mitralyöz şarkıları öğreteceğim
kıracın çocuklarına;
gizli ulakları yakalayacağım kelebek yakalar gibi
kocaman bir şapkayla.
Her gün bir şiddet günü olacak,
bütün geceler cezalandırma geceleri.
Mavi idamlarla, onursuz yaralarla besleneceğim.

Bir sabah öldürölmüş olarak bulacaklar beni,
yüzüm bir sahte pasaporta gömülmüş durumda.
Soracak cesedimi gömmek isteyen insanlar:
«Kim acaba?»

Ama kimse demeyecek:
«Çakıl taşının tertemiz olması için
kuşlar saydam olsun diye
savaşı bir i.»

«Adı ne acaba?» Kimse demeyecek :
«Şu parıldayan tepe
şu uçan çiçektozu
yeşil olduğı için mutluluk duyan şu çimendir
onun adı.»

Sonra unutacaklar beni,
ama başka trenler de havaya uçacak,
başka birliklerin başka askerleri dağılacak dört bir
yana sanki yersarsıntısı olmuş gibi,
başka demiryolu köprüleri uçacak havaya, ölü
penguenlerden daha soğuk taşları.

Ç E T E

Bir bıçak sallayacağım sisin boynuna;
havaya uçuracağım şüpheli ebemkuşaklarını;
sabahı boğacağım ellerimle bir kör doğmuş çocuğu
boğar gibi;
zehirlenmiş kediler gibi kıvranacak parklar,
karınları açık, mavi kıvılcımlar üzerinde istasyonlar.
İsterse eleversin beni gölgem uygunsuz bir astar gibi;
isterse menekşe koparırcasına söksünler tırnaklarımı,
isterse ayırsınlar gövdeyi kemiklerim suç ortaklarımı
eleversinler diye,
konuşmayacağım, kuyulu zindanlar konuşsa da,
ve ölürken,
haykırmayacağım «Yaşasın Fransa» diye,
haykırmayacağım «Yaşasın Özgürlük» diye,
tıpkı bizim gibi, meydan okumam gibi,
hüznüme ihanet etmeyişim gibi
saf ve onurlu kalacağım.

HIÇLIĞE GÖMÜT

Burada yatıyor hayat,
burada yatıyor gülme,
burada yatıyor dağın üzerinde süzülen şeyler,
reçine sesine oynayanlar;
burada yatıyor haksız yere varolmuş biri,
burada yatıyor bir parça uzayı avuçlayacağını sanan
çocuk.

Ebemkuşağı ölü, tiridi çıkmış eski bir atkı,
ölü kuyrukluydız, dinlenmek istediği için;
ve ağaç kendini kendi tepesine asmış,
ve akbaba güçlü kanatlarıyla kendini boğazlamış,
ve parçalanmış balık saf meltemi keşfederek.
«Üzgünüz», diyor kayalar, ve işte kava dönüşüyorlar,
«Acılıyız», diyor dalgalar, ve işte pula dönüşüyorlar.
Nerede o kendisi olmak için diren? Öldürdüler;
nerede o konuşmamızın, gülmemizin nedenini öğrenmek
isteyen? Hiçbir yerde, diri diri derisini yüzdüler.
Kim yatıyor öyleyse burada? Kimse göze alamıyor
tartışmayı,
Neden söylemeli burada yatanı? Üzerinde fırtınanın
çoktan at koşturduğu biri;
burada yatan ölü denemeyecek kadar ömürsüz biri;
burada yatan... peki kim tasarlıyor gömüt yazıtını?
Peki kim tutuyor yası? Peki kimin yüreği sızlıyor
bunca ölüme, yok olan bunca şeye?

KENDİNE KIYMA, EFENDİMİZ

Kendine kıyma, Efendimiz, işte bir orkide büyüyor
yıkıntılar arasında;
kendine kıyma, Efendimiz, işte bir ırmak doğuyor bir
bomba çukurunda;
kendine kıyma, Efendimiz, kırağı bıraktı gökyüzü
bıçak yarasına, okyanus iyileştirdi yarasını bir
mercan sargısıyla.
Dinle, Efendimiz, kıkırdak gibiydi çocuksu evrenin, işte
kurtuldu ilk coşkusundan, en büyük isyanından;
sürdürüyor gezilerini kuyruklu yıldızlar, arabalar gibi
tıpkı iki korkunun kavşağında mola verdikten sonra;
her zamankinden daha güzel şafak, bir daha doğamamak
tehlikesini atlattıktan sonra.
Her şey büsbütün değişmedi, Efendimiz:
Şu köye bak, nice çağılayan doğabilir gölcüklerinden,
nice kavak ısırgan otlarından!
Her şey öyle çok acı çekmedi, Efendimiz:
işte büyüyor buğday başağı açlıktan ölenlerin göz
çukurlarında,
işte, boynu vurulanların gölgesinde ip atlıyor
küçük kızlar.
Her şey pek öyle yürekler acısı değil, Efendimiz,
çünkü sürgünün bile unutulduğu sonsuz yollar var,
çünkü iniltileri bile şenlendiren tatlı rüzgârlar var,
çünkü haykıranlar var sonsuz keyfini yaşıyor
olmanın.

KEDERLİ ÜLKE, BABA YURDUM

Bir tuğla bana: «Dikili taşım ben» dedi;
ve gölge: «Oynayan bir kalabalıktım»;
ve soğuk rüzgâr: «Bir gayda sesiydim»;
ve iç çekme, o rastlantıyla bulunan iç çekme:
«Yalıyarları ışıldatan kıvancım» dedi.

Resim dünyamın ülkesi,
ürkekliğimin ülkesi,
geri döndüm sana, tıpkı, kendisine bir dünya kurmak
için giden ama bomboş bakışlarla, bükük boyunla
geri dönen bir ağgöz gibi.

Gücüm yok sana büyüklüğünü geri verecek,
kavramam olanaksız boyutlarını düşüşünün,
ama birkaç tahta parçası toplayabilirim bir zamanlar
kentlerinin bulunduğu yerlerde;
dağlarının bulunduğu yerlerden tuz ve kil getirebilirim;
meşenin yerine inciçiçeği koyabilirim,
ve şairlerinin destan yazdıkları yerlerde katkısız bir
sözcük söyleyebilirim, «reçine» gibi, «kutup yıldızı»
gibi.

Düşlerimin ülkesi,
yoksunluğumun ülkesi,
hiçbir şeyin yok hiç kuşkusuz gözyaşlarımdan başka, ama
verimlidirler, yemin ederim, koca karınlı yıldızlar
kusan deniz baskınları gibi;
hiçbir şeyin yok hiç kuşkusuz iki kolumdan başka, ama
deniz buzullarını havaya kaldırabilirler, ışıklı
dikilitaşlar dikebilirler, en yırtıcı volkanları
yola getirebilirler, yemin ederim;
hiçbir şeyin yok hiç kuşkusuz benim sesimden başka, ama
yemin ederim, kasırga kadar geniş, takımada lâvları
kadar sıcak, kuşların üzerinde yatan gökyüzü kadar
yumuşak şarkılar söyleyebilir.

ÜLKEYE DÖNÜŞ

Özgürleştirmeye geliyorum, ülkem seni, yaylım ateşlerle;
özgürleştirmeye geliyorum, ülkem seni, ısırıklar, yaralar
sayesinde;

özgürleştirmeye geliyorum, ülkem seni, zindanın kapısı
aralanınca sevinçten bayılan bir mahkûmu kurtarır
gibi;

ülkem öylesine güçsüzsün ki artık farkında değilsin
özgürlüğün;

ülkem, gerçek güneşle tarlalarının saman yığınlarını
ateşe veren sapık meşaleyi birbirine karıştıran
ülkem;

çöküş ve boyun eğmeye razı olduğunu sanan ülkem.

Seni özgürleştirmeye geliyorum, kentim, duvarlarını
yıkarak birer birer, biçerek kiliselerinin kulelerini
tıpkı bizim oralarda yulaf ayının kızıl
günbatımlarını biçtikleri gibi.

Seni özgürleştirmeye geliyorum, sokağım, delikler açarak
pencere camlarında, uzayın dört yıldızına kaldırım
taşları fırlatarak.

Özgürleştirmeye geliyorum, bahçem seni, ve siz,
çiçeklerim, buradasınız yüce gönüllü davranışımın
kurbanlarını avutmak için.

Özgürleştirmeye geliyorum, ülkem seni, kinle, öçle ve
acımasızca.

Ve sen, odam, sıçrayan alçı ve çatırdayan kirişlerle
buluyorum seni.

Ve sen, köpeğim, boynuna bir kurşunla selâmlıyorum
seni.

Ve sen, babam, öldürerek kurtarıyorum seni.

Ve sen, annem, özgürlüğüne kavuşturuyorum çıldırtarak
seni.

Ah, ülkem, sana seni vermenin biricik olanağı bu;
özgürlüğüne kavuşturuyorum seni, kulübelerini ve
alnımı yakan ateşle, kayın ağaçlarında akan,
yüreğimde akan kanla, ovalarını örten ve beni saran
yasla, yeniden yaşatmak için yakıp yıkarak seni.

Hiçbir şey bırakmıyorum ülkem senden, ne ağaçlarının
dorukları, ne suyu ırmağın, ne gülüşü koyunun, ne
hayâsı katırtırnağının;

Beni sevmek merhametini, sana karşı kullanmam için
elim silâhlandırmak merhametini bırakıyorum
sana ancak.

Oğullarını yok ediyorum, ülkem, yok eder gibi bir
böcek sürüsünü;

parmaklarımı sıkamak için düşüyor erkek kardeşlerim,
omuzlarını sunmak için bana sendeliyor kızkardeşlerim.

Herşeyi yok ediyorum, ülkem;

gaz kullanıyorum Tanrıya yakaran kalabalıklara,
ve şaşkın kızcıklara elbombası fırlatıyorum,
ve tank katedrale karşı,
ve bombardman uçağı mezarlığa karşı.

Bu zorunlu, ÷lkem, çünkü karıklarının altında k÷klerini
kesenleri yok etmek için.

Bir çekirge sürüsünden daha yıkıcıyım,
daha küstahım deniz baskınından,
daha inatçıyım yer sarsıntısından.

Hiçbir şey bırakmıyorum ÷lkem senden,
ama yok olacak ölümcül bir hayvanmışsın gibi seni
tekmeleyenler de.

Hiçbir şey bırakmıyorum ÷lkem senden, haykıran
külден ve ağlayan reçineden başka.

Sen ölüsün, babam;

çıplaksın, tarlam;

yamyassısın, evim;

ve buradayım ben, yıkıntının karşısında bir fâtiğ.

Ama özgürüm, ÷lkem, özgürüm artık düşmanın gidişiyile,

özgürüm seni istediğim gibi kurmak için yeniden,

sakin yüzünle, seni olduğun gibi yeniden yaratmak için

toz haline getirmemi onayan havanla,

ey bunca kötölük yaptığım, bunca derinden yaraladığım

÷lkem,

ey ÷lkem, seni kurtaracak yıkıma adıyorum kendimi.

QUEL ROYAUME OUBLIE? (1955)

SÖZ VE OMUR KEMİĞİ

Bir Şiirsel Sözleşme İçin Notlar

ŞAİR ÜZERİNE

Yazıyorum (yazdığımı sanıyorum), bilmiyorum öyleyse.
Kendimi yazmam gerek (beceriksizce) yazmadan önce.
Kendi biricik Tanrım olmalıyım (karalayarak kendimi).
Çağcılaştırmamalıyım (bilgince) gülü.
Kuşkucu bir coşkuyla çınlamamalıyım (hile yaparak).
Öylesine yansıtıyorum ki benliğimi, artık tanımıyorum
kendimi.

Dolabımda kilitli bir yaratık ol yalnızca
asılmış bir koşma ile
gönderilensiz bir masal arasında.
Yazılı bir varlık ol yalnızca
bir ölü dilde
bir kanat vuruşuyla silsin bir karabatak
tıpkı bir yazım yanlış gibi.

Mahkemede savunacağım kendimi, bu akşam:
Kendisiyle oturmaya hakkı yoktur hiçbir şairin.

Artık düşünen ganimetin değilim senin, bedenim;
senin yalancı tanığın, benim sâf belleğim.

Reddettim kanımı (ama dışarda, biliyorum,
uzun bıçaklı bir adam
boğazlıyor eğittiğim kitapları)
sonra başlattım
(ama herşey kuru, şafak bile)
sünger çağını.

Ben, yalanları onarıyorum
— keşikleme taciri
ve kuyruklu yıldız simsarı —
tekrar satmak için,
yenilebilir şiirlerimi.

Bilmem hoşgörür mü görmez mi?
Ben söze dönüştürürken gövdemi
yaşamöykümü yazıyor
komşum düzyazı.

Doğuşuma tanık oluyorum her sözcüğün dibinde.
Söyleyin bana:
nerede lâlenin sefiri?
nerede onuruna kuyruklu yıldızlar biçilen
hayvanlar temsilcisi?
Eğitilecek bir koruyucum var!
Eğlendirilecek bir ülkem!

Uyumuyor horanta zinası:
Birlikte yaşıyor her şair
kendi töre dışı masalıyla.

Ne mutlu ölenlere
ezbere öğrenilen
güneşim için,
kötü söylemlenen
kuyruklu yıldızım için!
Bir casus gibi kurşuna dizilen
tanyerime saygı olarak,
çınarların açlık grevi
yaptıkları gün
intihar eden sözcüklerime saygı olarak,
sustum, sustum!

Nefret ediyorum düşündüğüm şeyden,
yazdığım şeyi öldürüyorum.
Bir gün — söz verdim
iskeleti parçalanan okyanusa —
boğulayacağım suda
dizelerim kiskandırmasınlar diye
çok yoksul ekvatorları,
damsız dağları.

Rüzgârdan doğmuş
pastan el almış ben
«sen benim en emin dört ayaklımsın»
diyeceğim geceye,
sonra ceren yerine koyup
mahmuzlayacağım Toprağımı, sıcakta.
Geçtiğim yerlerde
erkekler kendilerini astı

dağlarla çiftleştirdi kadınlar.
Sürgüne gönderdiler beni.
O gün bu gün
kan içinde tanyeri
ve ufuk olduğunu itiraf ediyor
bir kertenkele.
Unutmak için beni,
yüzümü fırtınaya sattılar
ve sesimi ağustos ayının son pazarına.
Şiirimi düzyazının ortasına gömecekler,
bu toplu mezara.

ŞİİR ÜZERİNE

Şiirimle tanıştırayım sizi :
doğduğu sayfanın peşinde
uçan bir adadır
kitaptan kitaba,
sonra benim evde durur, iki kanadı yaralı,
et ve soğuk sözcük yemekleri için.

Pahalı ödedim komşuluğunu şiirin!
Isırgan otunda yatıyor en iyi sözcüklerim;
düşünü görüyor en yeşil hecelerim
kendileri gibi genç bir sessizliğın.

Sunun bana, bir kitabı yüzerek
geçmekten korkan ufku.
Size bu şiiri vereceğim karşılık olarak :
Burada yaşar
okyanusun imzaladığı kuşlar;
sonra şu sessiz harfler var,
buradan gözlemlenir
yıldızların beynindeki urlar.

Siz, ekvator yapımcıları,
hangi okumak ve sevmek bilmeyen
müşteriye, hangi göçebeye
sattınız şiirimi,
her hecede boğazıma sarılan
bu güleç, bu yaban hayvanı?

Bayrağı yarıya indi dilimin,
kurtulduğundan bu yana hecelerim,
taşırken yedek şafaklarımı
düşün armağanları taşırılmış gibi.

Şiirim, boşuna kovdum seni
tam yirmi beş yıldır
kar elyazmalarımı çalan bir uşak gibi;
boş yere tasmayla gezdirdim seni
tanyerinde yürümekten korkan
bir fino köpeği gibi;
boş yere okşadım seni,
imgelerimi tek tek parçalayan
boynundaki ekvatoru,
her solukta sana tekrar başlıyorum,
her solukta benim gömüt yazıtım oluyorsun.

Düello yapıyor
sözcükler ve heceleri,
sonra öldürülüyor çok zengin şiirler.

Dil kanadı,
sonuncu sesli de teslim oldu.
Artık çekimi yapılıyor büyük sürüngenlerin.

İşte vasiyetim :
geri dönüp bakarsa, parçalayacak onu,
alfabemi izleyen panter.

GEREÇ ÜZERİNE

Çok zengindim: Her sözcükte bir orkide,
her sayfada aralık bir kadın.

Çok cömerttim:

bir şiir bahşiş olarak şafağa,
ve yırtıcı kuşlarla dolu bir sessizlik
genç ırmaklara!

Bir gün-tün eşitliği mi? Kitabım var.

Bir yontu mu? Koşmam var.

Bir okyanus mu? İmgelerim var,
söz veriyorum,

dizlerime bir kuyruklu yıldız
serdiği gün
her kuşu şiire çevireceğim.

Kızkardeşim hayat,
bir şapka dener gibi
denemek ister misin
istiridye aylarını
martı aylarını?

Kızkardeşim ölüm,
öğretmek ister misin bana
pasın savlarını,
abc'sini cüzzamın :
iki kez iki bir asılmış ada eder mi,
üç kez üç unutuşa benzeyen bir yüz?

Çok yorgun okyanusum, iyi akşamlar dedi bana,
ağacın yanında; öylesine dalga geçti ki güneşim
şarkılarımla, bir çekmeceye sakladım
evrenimi; gölüm, bu eski dostum, beğenmiyor
memeli öykülerimi. Yazmam mı gerekirdi
acaba vasiyetimi? Bir tek hece biliyorum
ölümü dile getiren : Bir ırmak olmak istiyor,
bir ada, yayınlanan bir kuyruklu yıldız. Elveda!
İflas etti sözcükler. Pas ve sessizlik için,
bu genç tiranlar için, bırakıyorum tahtımı.

Kanıma yerleşiyor herhangi biri,
herhangi biri bir dikilitaş diyor
gözlerimin arasına,
herhangi biri ikinci elden kiraya veriyor
horgörü ve korkuya,
bu yabancı çifte, şiirimi.

Bir güneş esniyor.
Bir alfabe yükseliyor bir ağaç gibi.
Sakar bir atasözünü deviriyorum,
kendine kendini okumayı öğrettiğim.
«Gebe bir ada olacağım» diye
haykırıyor bir imge.

Kuşkumdan bir kavak yükseliyor.
Bir narbûlbûlü yeniden boyuyor belleğimi.
Tartıldı güney rûzgârı,
ölçüsü alındı kırağının :
Ufukta oturulabileceğini söylüyorum
omurlarıma.
Hâlâ bir çocuk olan öğle mırıldanıyor :
«Kölenim senin.»

Çam ağacıma yeleden söz ediyorum,
tetikte bekleyen akbabama
atlı heykelden :
Çırılçıplak oynayan sözcükleri denetliyor
çiçektozları içinde.
Evimdeyim,
bir tasmalı ırmak halinde,
ve ağzımda
acı biber tadında bir ekvator.

Adlarını yitiren yaşlı çöllerim
geri çeviriyor
bir koyun ölüsü gibi kendilerine attığım şeyi:
Can çekişmeleri daha değerli onlar için
benim sözümden.

Deniz: En iyi kan;
deniz: Bir devinim
hasta ufkun katlarını açan,
yitik bir ağaca yazılmış
bir mektup gibi

tanyerini katlayan
bir devinim;
sözcükleri yavaşlatan deniz:
Dalgalar gibi dörtlüde sözcükler;
deniz bir barış antlaşması
yıldızla şiir arasında.
Deniz, bir yükseklik!
deniz, düş gören camgözlerin
birbirine sürtündüğü kabuklu hayvan!
Ve suyosunu, bu cebir!
Ve dalga çatlaması,
mercandan alınma bir sözcükle esriyen izlek!
Ve ada,
uykuda gezenin bir meyva gibi getirdiği sayfanın gizemi!
Ey deniz, insan olduğun gün
bana okuduğun masalım ben!
Ey sessizliğin incillerini yazan deniz,
şu intihar eden bir avuç sudan
daha fazlası değil misin?

Yazılmayı bekliyor evrenim,
o çok iyi düşünülmüş,
o alabildiğine kötü okunmuş evrenim
yazılmayı bekliyor.

QUATRIEME TESTAMENT (1965)
L'ERREUR HUMAINE - İNSAN YANILGISI

KUŞKUCU TANRILAR

«Hayır, hayır», diyordu tanrılar,
«bir göz gerekiyorsa dağın olsun.»
«Hayır, hayır», diyordu tanrılar,
«bir gülüş gerekiyorsa,
canlandırmak için, okyanusa sunulsun.
Hindiye söz,
kaktüse, dereye!
Ve kayanın ele geçirdiği düşünce,
kendini daha iyi tanımak için.»
«Hayır, hayır», diyordu tanrılar,
«sakınalım kendimizi
insan yanılığısından.»

BAŞLANGIÇ

Başlangıçta
üç tanrı katı olacak
bilge az bilge ve uçarı
başlangıçta
düzinelerle güneş olacak
dükânlardaki yumurtalar gibi tıpkı
kimisi siyah kimisi beyaz
kimisi akbaba konutu
başlangıçta
her saat öğle zamanı olacak
her saat gece yarısı
bir gün-tün yani bir köstebek
ve ilkyazın ortasında bir ilkyaz
yani gıklayan bir gül
başlangıçta
kiraz yürekli bir insan
kar sözlü bir insan
ay batışlı bir insan
başlangıçta
kutsal savurganlık

İNSAN VE NESNELER

sevişen kızlar gibi gerilerek
açıldı bazilikalar
mermer saraylar tükürdü
düşman yıldızın üzerine dişi aslanlarını
tam sekiz gün dans etti mezarlık durmadan
dönüşüyordu insanlar
baca sifon ve çöp sepetine
giydirilecek gövdesi olmayan giysilere

DOST ÇAKIL

«Günaydın, çakıl taşı», demeden önce
seni öylesine sevmeliyim ki çakıl taşı
yerime konuşmayı kabul etmelisin.
«Günaydın, şair», derdin bana,
«Günaydın, çakıl taşı», diye eklerdin sonra,
yanlış sözcük kullanmadığını
kanıtlamak için bana.
O zaman, senden daha gerçek
bir çakıl olarak ben
bir insan olmak isterdim.
Kardeş olurduk, ama alabildiğine
kıskanırdık birbirimizden eski halimizi.

KARNABAHAR

dulluğunu anlatıyor gabardin
horlandığını ileri sürüyor döşemelik kadife
dünyanın kederini simgelemeyi düşünüyor
istasyona giren tren
ve pörsümüş karnabaharıyla çöp tenekesi
intihardan başkasını düşünmüyor
oysa döşemelik kadife ve gabardin
sayıyor kendini insan
istasyonsuz raysız bir tren sayıyor
yalnızca karnabahar mutlu görünüyor
çürüdüğünü anlamadan çürüdüğü için
bir karnabahar olduğunu bilmediği için

GÜLEN KUYRUKLU YILDIZ

Okşuyorum «billûr» sözcüğünü.
Beni seven bir kitabı açıyorum.
Uşaklara diyorum:
«Saat beşe doğru
bir kuyruklu yıldız
teslim edecekler;
kendisine özen gösterin:
hasta söylencemi beslemek içindir.»
Çıkıyorum dışarı. Nerede sokak?
Peki nerede evren
hangi cehenneme gitti böyle
bu, yılın biricik yaşanabilir gününde?
Eve dönüyorum.
Kitap nerede?
Uşaklar nerede?
Duymuyorum artık «billûr» sözcüğünü.
Ama karşımda gülen
gülen bir kuyruklu yıldız.

P A R Ç A

Bir virgölüm ben:
metni bulgulamak sizin işiniz.
Bir gözüm ben:
Neyin kimin gözü
sürüngeinin mi, kuşun mu,
kendisini asan bir sisin mi?
Buna karar vermek sizin işiniz.
Bir kalıntıyım ben
bir başkent
bir savın kalıntısı
tanıtlamak gereken.
Külüm ben
başağım ben:
her şey yanıp kül oldu
yeniden doğacak her şey.
Soluk alıyorum:
esinlenmemi isteyemezsiniz
benden artık.

AYRAÇLAR

bir ıslak havluyum ben
(mutlu alabildiğine mutsuz olmaktan)
dediğiniz gibi ben benim
saat kürk rüzgârda bayrak
(ilgisiz ilgisizliğe bile)
uyuyan karım ben
öldüren karım
(başkaları için bir başka)
yitirilmiş bir özdektenim ben
(kaygan kaygan kaygan)

MÜREKKEBİMİN ÖZENÇLERİ

Bahçede,
 bu kollar,
 başsız leylekler.
Tavanda birkaç meme,
 etkilemek için,
 birden yayılmak için.
Askının üzerinde,
 ağır mı ağır gözkapakları,
 peşlerinde gözyaşı denizi sürükleyen.
Burada, bir diz
 tıpkı çanı
 bir adsız köyün.
Şurada dudaklar
 yutmak için sessizlikleri
 yitmek için meyveler gibi.
Ve tek başına, bir bakış
 bir akvaryumun dibinden bakılmış :
 Yüzecek mi kuyruklu yıldızlara kadar.
Kalıntılar, sözsel kaslar, özençleri mürekkebinin,
 dönüşecek misiniz
 bir soluk alan varlığa?

DİLE GELMEYEN

«Zürafa» sözcüğünü tanımaya çalışıyorsun
ve fundalıkta sallanan hayvanı.
Sözcükle öldürüyorsun,
Çarmıha geriyorsun
atasözüyle.
İstiyorsun ki ayrıkotu,
ey zavallı! ayrıkotu olarak kalsın.
Bu gece öleceksin :
Öcünü alacak dile gelmeyen.

BELKİ ŞAİR

Bir karıncayıyen yüreği.
Küstümotları, hüznü gizlemek için.
Sözcükler işkence niyetine.
Biliyor ama bilmek istemiyor şair.

Kanar mı? Surat asıyor meyvalar.
Salgın güzelliğinde gökyüzü.
Karla yazdırıyor kendini incil.
Silmek için yaratıyor şair.

Cepler başkenti.
Yaşamak istemeyen bir gezegen.
Kadın, sayfanın ortasında yalıyor.
Kucaklıyor ama yitiriyor şair.

Yolun üzerinde siyah papağan.
Kendini yüzgeç sanan bir baobab.
Kaç Rimbaud tek sıra halinde?
Sürgünde çoğalıyor şair.

Her kirpikte bir atlı heykel.
Üç Mozart dudaklar üzerinde.
Armut gibi çürümüş gemiler.
Bulgulayıp yitiriyor şair.

Nasıl bir imparator
Şu eski melez halk için?
Balın gizemi, öfkesi alaca somakinin.
Biliyor ama bilmek istemiyor şair.

Ey foklardan da şişman yüzyıl!
Baldırandan başka bir şey olmadığı için
Öldürmek gerek tarihi.
Düşünüyor öyleyse ölüyor şair.

Ana karnı ama sözdizimi.
Uyumak için baştanbaşa bir Asya.
Patlayan bir adadan oluşan yarınlar.
Bir alfabeyle beslenir şair.

GÖÇEBE KENT

Bir ırmaktan öteki ırmağa
dolaşıp duruyor kent
yitirdi (yitirdi)
katedralini ve bahçelerini
koşuyor kent kimliğini gizleyerek
dağların üzerinde
ve akbabalar tanıyor onu (tanıyor onu)
okyanusun altında uyuyor kent
açık pencereleri bakıyor
köpüğe tuza ve sallantıya
oysa köpekbalıkları hüznü candarmalar
baskın yaptılar ona
tanyerinde (tanyerinde)
kent ya da omurga
kent ya da kafatası demeti
işte bu yüzden
esince kuzey rüzgârı
binlerce değişik
binlerce bilinmez (bilinmez)
iç çekmeleri duyulur
adsız kumsalın üzerinde.

UN JOUR APRES LA VIE (1984)

BEAJON HASTANESİ

1.

Göğsümde
bir tren devrildi.
Bir buhar kazanıym ben.
Bir teker lastiğiyim.
Bir iğne yeter mi
acaba
dinginleştirmek için
şarkıların biraz daha
oksijen istediği
bu yaşlı yüreği?
Özgürlüğüne kavuşmak istiyor
göğsümde bir hurda demir.

2.

Yüzüm yok:

bir çizge, yanan bir düğme,
bir zikzak ekran üzerinde.

Kan benim kanım değil :

Bir şişeden geliyor,
bir dolaşıp geri dönüyor bir kanalda,
bir kentin altında
üvezağaçlarının ortasında.
Kimliksizliği öğreniyorum.
Bir sayıyım ben.
Bir süngerim.

3.

Bir yatak, evren sanki,
bir ovası, bir kumsalı var
usulca inleyen bir ırmağı var.
Konuk gidiyorum sakinlerine:
Havlu, leğen,
tartıştığım şırınga
çünkü yaşam bir kaos,
çünkü yaşam bir pıhtı.
Soğuktan titreyen bir şiir
buluyorum yorganın altında
bakım isteyen bir şiir.
Evrenim oluyor yatak.

4.

Daralmayı öğrenmek gerek.
Dört duvar sarıdır
uzakta bir sayrılık ateşi gibi
bir alanım olduğu zaman.
Gündüzleri hiçliğe
geceleri korkuya bakıyor pencere.
İzin verdim ceketime, ayakkabılarıma,
ve on iki sözcüğe indirdim kocamış sözlüğü.
Sıradan bir çocukluğu anlatıyor bana dolap.
Biraz yaklaşmasını istiyorum tavandan.
Yalnızca bir kola
yalnızca bir yarım dize gereksinimim var.
Yüzyıl bir saat sürüyor.
Bir perşembe, bir pazar, bir çarşamba kaldırdım.
Biriktirip kenara koyuyorum bir yaşlılığı.

5.

Söyleyin lütfen,
damarlarımda dolaşan kimin kanı?
Yanıtlamaktan mı korkuyorsunuz?
Laboratuvar tahlilleri
kesin değil.

Ne şu adamın kanı,
ne saf cerenlerin kanı,
ne de şafaktan önce
benim için devşirilen yıldızların.

Bir hemşire söyledi bana :

«Denizin kanı bu kan :

Bol deniz köpüğü, bir camgöz balığı,
bir ada ve sonsuz esrime!»

6.

Son yaklařınca, birkaç gün sonra,
«N'olur ölme», diyecek karım.
Bir sözcük ustasıyım,
ama bulamayacađım
hem umutsuzluđumu, hem de sevecenliđimi
dile getirebilecek bir sözcük.
Bir iřaretle yetineceđim çaresiz :
Gzkapađı, bir el, hafif bir kelebek
ya da bir gülümseme,
koridorda, yapma çiçeklerin yanında duran
sakat çocuktan başka
kimsenin anlayamayacađı.

7.

Duvardaki bütün kuşları saydım :
Yedi yüz yirmi beş penguen.
Kapının geleceği karanlık
tıpkı ciğerlerim gibi.
Her haykırıŖta çatlıyor tavan.
Her ağlayıŖta biraz daha yıkılıyor Ŗömine.
Ne döŖeme, ne de Ŗu iki sandalye
bağışlayacaklar beni
en küçük bir sözcük yüzünden.
Renksiz bir yağmur sunuyor bana pencere
sonra ölmüş koyunlar.
Bir ağacı davet ettim
ama gelmedi.

8.

Gökyüzüne baktım, ama bana :
«Beni rahat bırak», dedi.
Geçen bir bulutu çağırdım,
«Yitirecek zamanım mı var», dedi.
Bir fonografı okşadım,
ama elimden alıp
«Mozart artık sizin değil», dediler.
Üç sözcük mırıldandım dost yatağıma;
azarlıyarak beni,
«Bu yatak başka hastanın», dediler.
Kendi vücuduma tutundum,
«Ona sakın dokunma», dediler,
«çok iyi müşterileri var».
Bir şiirimi okumak istedim;
ağzımı kapatıp :
«En büyük düşçüler için
ona el koyuyoruz», dediler.

9.

Atardamarım için kaç frank?
Kaç mark cerrahın bıçağına?
Kaç İngiliz lirası korku?
Saçıp savurdum yaşamımı:
bir tek metelik kaldı bana
usûlüne uygun bir ölüm için.
İğne için kaç peseta?
Kaç ruble
son umut için?
Ve kaç dolara cenaze töreni?
Harcadım ölümümü:
Bir tek metelik kaldı bana
Ölümsüzlüğüm için.

10.

İlgilenmeyin sakın benimle:
Gereksizdir, boşunadır
bir yaşlı şairin iyileşmesi.
Siz en iyisi çıkıp hastaneden
doğruca ormana gidin
bir çınar ağacı bulun,
sözlerle, sargı bezleriyle,
öğütlerle sevindirir,
sonra bir kargayı durdurup
tüylerinin altında
kar gibi beyaz olduğunu söyleyin.
Taşlarla ilgilenin biraz:
Onların da sağlıklı olmaları gerek.
Sağolun, sağolun,
rahatça ölecek yaşlı şairler.

Bir söylev için topladım tanrıları:
 «İsa, sevginizi istemiyorum sizin;
 Allah, ulaşmak diye bir niyetim yok size;
 Musa, çekip gidin lütfen başımdan:
 Çok acımasızsınız;
 Buda, bir deniz filine benziyorsunuz,
 şu kilolarınızı verin biraz!»
 Savundum kendimi.
 Kısa yoldan dirilmek istiyordum,
 elmada, yıldızlarda,
 çakmaktaşında, çılgın rüzgârda,
 koşmak istemeyen tayda,
 yüzünü yitirmiş sonsuz düşte
 dirilmek istiyordum.
 Sonra, boyuneğip yazgıma,
 «Saldırın parçalayın» dedim tanrılara
 kenuşur gibi akbabalarla.

12.

Bir mektup yazdım karıma:
Duygularım körelir
yazıldıkları zaman.
Korkarım bayağılıktan
korkar gibi
başboş bırakılmış yabanıl hayvanlardan.
'Seni seviyorum', demek yerine,
şaklabanlık edip
kuru meşenin
kuyruklu yıldız sürgünü verdiğini söylerim.
Çekingenim gerçeklik karşısında
ve gizlerim bilinen şeyleri.
Bir yığın sivri şapka
ve uçan balıklar ekledim
sana olan sevgime.
Bağışla beni
fânî olduğuna inandığım için
ikimizin.
Yakında ayrılacağım senden
bütün hayatım benim.

13.

Alçaksınız hepiniz,
benimle dayanışma yapıp
hiçlik yolculuğuna çıkmak yerine
benden sonra yaşamaya karar veren
bütün çağdaşlarım
alçaksınız hepiniz.
Hepiniz haydutsunuz,
bensiz göreceğiniz için
çamların üzerine yıldız döşeyecek
çiy damlalarını,
bensiz göreceğiniz için
gölleri örtecek
kızböceklerini,
bensiz dinleyeceğiniz için
çalgıcı kuşları,
yıkılıncaya kadar sallanan
okyanusları.
Lânetliyorum sizi, dört milyar insan
ve izin vermiyorum size:
Beni bir antolojiye gömemezsiniz.

14.

Sizi açlığa mahkûm ediyorum,
sizi, toplardamardaki kuşku.
Olmamak daha yararlıdır sağlığa
olmaktan.

Hiçliğin derisi üzerinde
bir hıyarcıktır yaşam:
Kırletir gökyüzünü
ve tedirgin eder
onsuz mutlu uzayı.

Ne düşündüğünü sorun taşın,
oksijenin ya da inen gecenin:
Kan, et ve kemikler
çöplüğüdür yaşamın.
Ölümünüze davet ediyorum sizi:
Tertemizdir, çok onurludur
ve boş yere konuşmaz
ölümünüz.

15.

Uyuřturucu ilaç istemiyorum:

Aklım başımda lmeliyim,
bir yüreęe girince
duraksamadan atardamarı kesen
bir bıçak gibi.

Umut falan istemiyorum;

Çıplak bir ağaç değilim
aralık ayında yapraklar
ve ağustos ayında

ikinci gövdeyle kandırılacak.

Gözyaşı da istemiyorum:

Benim için görünmez dostlarım,
likorn, melekler
ve geleceğin şarkıları zlecekler.

Yas da istemiyorum:

Yaşlı farelere besin olacağım
ve pas için bir armağan,
ve bir öz olacağım
kendine bir biçim arayan masala.

16.

Sakın «yarın» demesinler yanımda,
küfür gibi geliyor bu sözcük bana.
Telefon ediyor dostlar
ama benim dostum yok ki.
Yerinde duruyor hâlâ köprücük kemiğim:
ama daha kaç saat için?
Pek güvenim kalmadı dizlerime
aldatabilirler beni öteki hastalarla.
Yitirdim sözümü
halının altında bir mücevher gibi.
Kendimi izliyorum elimde olmadan
salonda ya da ameliyathanede.
Soyut bir el uzatıyorum.
Portakalı soymayı başardım.

17.

Penceremden bir stadyum görünüyor,
futbolcular maç yapıyorlar,
bir fabrika, dans eden bir otobüs,
dolaşmak isteyen bir ağaç
tepenin çevresinde,
ağır yüklerini taşıyan yolcular,
becerikli bir bulut
ve gücü yerinde bir güneş
görüyorum penceremden.
Delik bir yemekborusu
görüyorum penceremden,
karından kurtulmuş bir barsak,
kavun yermiş gibi çene yiyen
bir ur görüyorum penceremden,
ağır bir kan, şüpheli bir sidik,
boş yere yararlı olmak isteyen
bir akciğer
görüyorum penceremden.

18.

Sıradan biriyim, çıplığım.
Umutsuz durumumu görüp
bıraktı beni şiir:
Sağlığı yerinde yazarların
yanında iş bulup çalışacak.
Cansız bir söz kaldı benimle .
ve birkaç sadık sözcük
artçı olarak.
Eski görkemleri anımsıyorum
gülünç görüntüleri
geçersiz düşünceleri anımsıyorum.
Tek bir gizim bile kalmadı kendime
çünkü yeni bir şey yaratamadım.

19.

Göğüs kafesimin içine sığındım,
akciğer zarımın altında oturuyorum.
Mutluyum
iki kas arasında yaşayan
bir plazma gibi.
Müzik öğretiyor bana
karıncık.
Uzun yolculuklar anlatıyor
atardamar
omurlarımla birlikte yaptığı
yolculukları.
Birkaç düşmanım var:
Gökyüzü, tanyeri ve ufuk.
Saçma değil hayatım:
Gödensel bir hayatım var.

20.

Bir tek ilaç biliyorum:
Bana ölümden ve yokluktan
bana umutsuzluk ve dalgın sevgiden
söz eden şu yaşlı şiir.
İçtendir, ama
estetik bir erdem değil içtenlik.
Mucidi olduğum gizli leylekten
söz ediyor bazan
ve yaratamadığım
masalsı ağaçtan.
Okumamasını istiyorum
dul karımdan:
Okununca bütün etkisini yitiriyor.

21.

Ölümle yaşamın birbirine karıştığı
bir uçurumdan gelen
acıyla kıvranan bir sesle mi
söyleyeceğim son sözlerimi?
«Neden sedirde oturmuyor
kardeşim güneş?» diyebilirim.
Ya da: «İyice kötülediğimi
biliyor mu gözde ağacım?»
Ya da: «Servetimi okyanusa bırakıyorum:
Düşlerimi, şiirlerimi.»
Namuslu davranıp
«Sağ olun», diye mırıldanabilirdim.
Alçakgönüllü olup
«bağışlayın», diye mırıldanabilirdim.
Ama susuyorum.

22.

Ölümümü bekliyorum:
Çok ağır bir kar.
Ölümümü bekliyorum
patavatsız bir ırmağa düşen
at gibi.
Ölümümü bekliyorum
kuşku kıtlığından sonra
bir üzüm gibi.
Ölümümü bekliyorum
bir sapkın gerçek gibi.
Ölümümü bekliyorum
sözcüksüz, ezgisiz
bir şiir gibi.
Ölümümü bekliyorum
annemin bağrına dönüş gibi.
Ölümü bekliyorum.
Hayatı bekliyorum.

23.

Şu etin kusurundan başka
bir şey değildir ruh.
Bir ırmağım ben
denize ulaşmaya hakkı olmayan.
Bir bitkiyim ben
tohumusuz, topraksız.
Bir taşım ben
kendi ömrünün sınavından
geçemeyecek bir taş.
Bir kuşkuyum ben ve bilgeliğiyim
artık kan olmayan kanın,
derisiz bir derinin.
Bir atomum ben
ama atom şölenu değilim.
Şu çürümenin kusurundan başka
bir şey değildir ruh.

24.

Değişik bir biçimde geri döneceğim
çünkü biliyorum düşseli.
Sıradan bir şey ilk seçimim:
Masalsı bir hayvan olacağım,
keseli ayı, fok yavrusu, karataşuk,
tıpkı benzersiz bir tansık gibi.
Sonra daha karmaşık olacağım:
Kuyruklu yıldızların sevdasına tutulup
uzaya fırlayan bir akağaç,
okyanusu boşaltan bir yontu
her gece.
Ama özellikle soyut bir şey olacağım :
Mutluluk kuşkusu,
gelecek bir şiir,
yüz kokulu bir ezgi.
Birkaç kıvanç verin bana doğuştan yetim.

25.

Bir sözleşme öneriyorum:
Bu ikindi ölebilirim, eğer
cenazeme bin kişi getirirseniz,
bayrakları yarıya indirirseniz
okulları bir gün tatil ederseniz,
bu ikindi ölebilirim.
Ayrıca iki sayfa isterim
Larousse sözlüğünde,
Paris'te işlek bir sokak,
ve bir alan Marsilya,
Lyon, Newyork, Pekin
ve Moskova kentlerinde.
On dilde yayınlanmalı şiirlerim,
önce Rusça, sonra Tamulca,
Japonca, Arapça ve Çince.
Güvence altına alır mısınız
3000 yılında ünümü?
Yüzyılın pazarlığıdır ölümüm.

26.

Bol suyla yıkanıyorum.
Sinekkaydı traş oluyorum.
Alnımı pudralıyorum.
Saçıma birkaç lüle yapacak berber.
Şapkayı, eldivenleri ve monoklü
elimde taşıyorum
yorgun olduğum için.
Tenim iyice cilâlı
ve tek kırışık yok ruhumda.
Bir incelik dersi olacak
son şiirim
zorbalık sanatında.
Hazırlıyorum kendimi hiçliğe
saygı ve beceriyle.

27.

Senden sonra, şiirim,
beynimiz soğuyup
domuz budu olacak.
Senden sonra, şiirim,
yavanlaşacak aşkımız,
dudaksız bir öpüş olacak.
Senden sonra, şiirim,
herşey düzyazı, bulaşık suyu,
gözlerde sülük.
Senden sonra, şiirim,
hiçbir şey kalmayacak:
Ne şiir, ne de dil.

26.

Bilmiyorum kim ayarttı üç yıldızımı.
Biri işini unutuyor:
Gece artık gece değil
ve ancak haftada iki kez uğruyor gündüz.
Düşle gerçeği karıştırıyor öteki:
Sünger gibi delikdeşik gökyüzü
ve çocukları parçalıyor
acımasız atlar.
Masalımı yazdıramadım
bu akşam üçüncüsüne.
Daha anlayışlı yıldızlar bulmalıyım
kendime bir başka yerde.

29.

Ama gene de hükümdarları
sayıyorum kendimi.
Bu sabah, düşürdü gözlerimi
çürük meyvalar gibi, gözkapaklarım.
Ağzımı bırakıyor dudaklarım
daha şakrak bir ağız için.
Başbozukluk egemen
yabancı kana açık atardamarımda.
Boş yere daha iyi bir gelecek
sözü verdim organlarıma,
başkaldırıyorlar.
Kendi gövdemin tutsağıyım.

Ekim 1982

LE TOURMENT DE DIEU (1986)
POUR UNE IDENTITE - BİR KİMLİK İÇİN

SÖYLENTİLER

Eski bir töredir, diyorlar,
çoşkudan başı dönmek tıpkı ot gibi
geçerken bıldırcınlar.

Eski bir töredir, diyorlar,
birini, bir şeyi tutkuyla sevmek,
titreyen günü sevmesi gibi gecenin.

Eski bir töredir, diyorlar,
köyü esirgeyen bir kasırga gibi
içten olmak.

Eski bir töredir, diyorlar,
gerçekten kendin olmak:

İki eli boş bir insan,
iki gözü dolu bir insan.

Eski bir töredir, diyorlar,
bir öpücük için, bir umut için
zamanı durdurmak.

Eski bir töredir, diyorlar, yaşamak,
çünkü yalnızca pas ve kuşkuyla yaşıyorlar.

SÖZCÜKLERİN YAZGISI

Her sabah *at* sözcüğü
kalkıp yemini yiyor.
Giyip yeşil gömleğini
sapan sürüyor *mevsim* sözcüğü.
Bir yıldız parçası için
canla başla çalışıyor
leylek sözcüğü.
Tartışıyor inatçı umutla
sürgün sözcüğü.
Yalnızca *okyanus* sözcüğü
daha özgür sayabilir kendini:
Durmadan yolculuklar yapıyor
genç balinalarla.
Emeklilik hakları yoktur,
sözcüklere karşı iyi davranalım.

SAKINIM

Mutfakta uyuyor beyaz lahanalar.
Onu yedi geçiyor saat.
Herhangi biri olmak istiyorum.
Grenoble Müze'sinde çalmak istediğim
bir Guardi var
öldürerek bekçiyi icabında.
Bu dertten kurtulurum
yirmi beş yıl yatıp:
Herşey yaptığım seçime bağlı.
Bir gazete getiriyorlar:
ABD Başkanı
Çinli işçilere gülümsüyor bir sayfada.
Artık Rimbaud'yu sevmiyorum.
Bartok umurumda bile değil...
Hâlâ onu yedi geçiyor saat.
Tarih kısa bir süre duruyor
tıpkı eski bir otobüs gibi
binmek istemediğim:
Bir sonraki tarihe saklıyorum
kendimi.

TATİL GÜNÜ

Bugün tatil günü şiirimin,
sabah keyfi yapar yatakta,
dışarı çıkıp
birkaç masal meyvesi çalar
meyvehoşlardan.
Sözcüklerine kurulup
yeni bir dünya kurar
kendine, tek başına.
Yarın, daha ciddi olacak:
İş günlerinde işe gider
ve boyun eğer gerçekliğe şiirim.

İNSANDAN KAÇMA

Ayağa kalkacağım günü düşünmüyorum.
«Yapraklanmak gerek», demiyorum ağaca.
Uçan hayvandan bir şey istemiyorum artık,
ne gaga, ne tüyler, ne başdöngüsü.
İsterse ilk yıldıza yerleşsin dağ,
isterse dursun ırmak
geçsin diye bir tavus kuşu,
isterse çakıl taşı «ihanet» diye bağırsın:
Yargıç olmak istemiyorum artık.
Bir şiirin postuna sarınıyorum evimde
ısıyor iliğim kemiğim.

84 YAŞINDA ALMANLAR TARAFINDAN TOPLAMA KAMPINA GÖNDERİLEN DEDEME

«Toparla etini, kemiklerini,
peşimizden yürü», dediler, ihtiyar sana.
Cehennemin ucuna kadar gittin,
insanın gölge ve iskeletini
yitirdiği cehenneme kadar, onlarla.
Tren gidiyor
tüfek havlıyordu:
8 at 40 insan,
kırk sekiz ceset.
Onlara dedin: «Kar yağıyor,
beni trende öldürün
böylesi daha kolay:
Kırletmeyelim karı.
Lütfen bir kurşun sıkın
ama enseme değil, alnıma.
İsterim gülümsemeye zamanım olsun.»

Kalbine nişan aldılar.
Bu yüzden kar da yaralandı;
körpe bir kayın ağacı kurşunu yiyip
öldü seninle birlikte.
Son anda
lânetledin gezegeni
sana yaptığı bütün kötülükler için,
ama seviyordun onu
yararsız bir ihtiyar olarak,
yapacağın kötülüklerden kurtulduğu için.
Demek kırk yıl olmuş!
Etin çiçeklerin altında,
rüzgârda savruluyor kemiklerin.
Bağışla beni:
adın unutulacak kısa zamanda;
yüzün bir yabancının yüzü olacak.
Utanmıyorum
yaşamaktan ve korkaklığımdan.
Çok mutlu etinle beslenen çiçekler.
Gururlu mu gururlu
kemiklerinle konser veren rüzgâr!
İhtiyar,
bir askeri manevradan
başka bir şey değildir ölümün,
o kadar.
On yıl sonra:
Tabancamda bir kurşun olacak
sana benzeyen bir ihtiyar için.

On beş yıl sonra:
Bir kurşun yiyip
karları kirleten bir ihtiyar olacağım
ben de.
Hiç uğruna ölüp gittin.
Hiç uğruna ölüp gideceğim,
çiçekler insan etini severmiş
öyle diyorlar,
rüzgâr kemik sesini severmiş
öyle diyorlar.
Unutmak gerek seni,
bağışla beni ihtiyar.

BİR BAŞKA KUŞAK

Çocuktu çağ, çocuktu.
Harkov'la Odessa arasında
genç şairleri okurdu
biraz züppe babam :
Régnier, Kipling, Samain.
Kolay diye severdi onları
hüzünlerine taktıkları monokl için severdi.
Rusçaya çevirirdi
ince endamlı
uzun entarili genç kızlarını,
Rusçaya çevirirdi
sonsuz iç çekişlerini.
Gülünç şeyler olduğunu
düşündüm bunların uzun süre,
ama ben de yaşlandıkça böyle
direncim kalmıyor saçma sapan şeylere.
Karar verdim: Okuyacağım
Kipling, Régnier ve Samain'i,
ve en kısa zamanda okuyacağım
babamın o berbat şiirlerini.

1975 YAZI

Ağustos ayı:

Paris bomboş, acılarla dolduruyorum kenti.

İki yıl oldu babam öleli

bir otel yangınında Amerika'da.

Michel amca ağlıyordu telefonda:

«Tanınmaz durumdaydı cesedi;

üzerinde bir altın saat, bir fatura,

bir müşteri mektubu buldular

ve bir de senin şiirin,

kapalı geldiği için

açıklama isteyecekti senden.»

Hiç tepki göstermedim:

İki yıl tuttum kendimi,

iki yıl sıkıdüzen!

Ama ağlıyorum şimdi.

Az sonra eylül gelecek...

Kalabalıklaşacak Paris

ama ıssızlaşacak benim içim.

BÜYÜK MAĞAZALAR

Çocuktum,
anneme derdim,
yağmurlu günlerde,
çiçekli günlerde,
Galleries Lafayette'te
ya da Galleries Barbès'te:
«Anne n'olur bana bir şiir al.»
Tatlıydı annem, deneyimliydi,
bana düzyazılar alırdı,
Jules Verne'ler
Maupassant'lar ve Dickens'lar.
Çocukken anneme derdim,
sevgi zamanlarında,
korku zamanlarında,
Monoprix'de ya da Félix Potin'de:
«Anne n'olur bana görünmezi al.»
İyiymi annem, ileri görüşlüydü:
Kazaklar, oyuncak otomobiller,
fotoğraf makineleri, bisikletler alırdı bana.
Sonunda sustum, şiir yazmaya başladım.
Annem çoktan öldü,
Jules Verne yaşlandı
ve tekerleri yok bisikletimin.
Şimdi sıkıldığım zaman
şimdi öfkelendiğim zaman,
gidip Supermarché'ye
tatsız bir konyak içiyorum.
Bir gün tekrar çocuk olduğum zaman
daha iyi bir dünyada,
anneme diyeceğim gene:
«Anne n'olur bana sessizlik al.»

LONDRA, OTUZ YIL SONRA

Değişmemiş Londra.
Ter içinde asfalt.
1943 yılında,
şu büyük mağazanın bodrumunda,
nice savaşlar hazırlamıştım
nice utkular!
Yüreğimde ve beynimde
sayısız destanlar.
Oxford Street'te
canımı alacaktı az kalsın bir bomba.
Şimdi gene Noel,
inanmış görünüyorlar
yaşlılara acıyan çocuklar.
Bengladeş fotoğrafları gösteriyor
bir gazeteci arkadaş.
Biraz acı duymak isterdim
ama elimde değil.
Değişmiyor Londra.
Güllenecek asfalt bir süre sonra.
Şu büyük mağazanın bodrum katında
taksitle canlı zürafalar
satın alacak insanlar.

MANHATTAN

Manhattan tırmanırken Manhattan'a,
kocaman kelebekler toplardım damlarda,
eylül ateşinde canım pahasına.
«Korkuyorlar», derdi André Breton,
«Dokunmayın şu masalsı hayvanlara.»
Yirmiydi yaşıım;
Her yerde şiir vardı:
Bir kaldırımında,
bir zenci kadının bakışlarında.
Bir yabancıydım
yabancılık tanımayan.
Yorgun Manhattan
tırmanmıyor artık Manhattan'a.
Müzedede şimdi kelebekler,
André Breton'sa kitap sayfalarında.
Hiçbir yerde bulamıyorum şiiri,
ne sokaklarda, ne de kendi içimde.
Yaşıım üç kez yirmi olacak pek yakında.
«Yıkalım şu kenti», demeliydi bana
André Breton o zamanlar.

BİR MUTLU KARGAŞA ÜZERİNE

Taş, ağaç, gökyüzü ve serçe
öğleyin gelip
hiçliklerini benimkisiyle
karşılaştırmak istediler.
Mermerin uzun bir uykusu vardı.
düşsüz bir uykuydu ama.
Yaşlı sessizliğiyle gelmişti meşe
bin bir sessizlik üzerinde duran
sessizliğiyle.
Gökyüzü fazla yüksek, fazla uzaktı,
yeterli bir gökyüzü olmak için.
Kopardığı tüylerinin önünde
topallıyordu kuş.
Anladım ki benim hiçliğim
daha iyidir onların hiçliğinden,
çünkü *gökyüzü, ağaç, taş ve serçe*
sözcüklerini kapsamakta benim hiçliğim,
gerçek anlamıyla
ve karşıt anlamıyla
hiçlik sözcüğü var benim hiçliğimde.

İzin veriyorum, bir uçan halı olabilir gökyüzü,
ve boynumu yalayabilir köpeğim.
İzin veriyorum, elma ağacı olgunlaşabilir elmalarının
altında,
ve deniz tekrarlayabilir denizi,
soluk soluğa, hece hece.
İzin veriyorum bu güne, gece olmayabilir,
ve gece karanlığını sürdürebilir.
İzin veriyorum nesneye, ey körlük,
sürgü ve sandalye kimliğini yaşayabilir.
İzin veriyorum gerçeğe, öldürebilir gerçekdışını,
ve düş en som unutulmuşluğuna gidebilir.
Aşk ve hoşgörü kötürümüyüm ben.

∴

Her şeyi söyleyip hiçbir şey açıklamak istemeyen ben.
Özdek ve karşı-özdek olmak isteyen ben,
kuş ile okyanus arasında geçiş olmak isteyen ben.
Hiçbir şeyi bırakmak, hiçbir şeyi tutmak istemeyen ben,
düş ama et, iskelet ama bakış, ben,
ve bu yokluğun korkusu, kaymaktaşı, köpük ve aşk.
Yaşamak isteyen ama hayatta kalmak istemeyen ben,
meşe ama rüzgâr, kitap ama yürek, karsız ayna.
Bir yanlışlık gibi kendisi olmak isteyen ben.
Ruhunu müziğe miras bırakmak isteyen ben.

∴

İki savaş arasında doğdu herkes,
alışkanlıkla,
çok eski çağlardan bu yana.
Üç savaş arasında doğdum ben oysa:
İlkin, içinde yaşlı kargaların uyuduğu
bir yara armağan etti bana son savaş;
Sonra, beynimde ve bağrımnda özenle sakladığım,
uçan kuştan kıskandığım içsavaş;
Sonra, o, tanrının günü
bir kurtuluşmuş gibi sarıldığım ölüm,
bu kutsal savaş.
Herkes iki savaş arasında doğdu,
yorgunluk yüzünden;
ben, doğmak istemedim, meydan okuyarak.

••

Mutluyum köpük gibi,
akşam rüzgârı gibi,
ezgisinin ucunda titreyen mimoza gibi.
Sıcak adalarıyla
ve karabatağın bakışından daha hafif gemileriyle
bayrağı yarıya çekilmiş şiirim var.
Gökyüzüm dudağımın üzerinde,
ilerliyorum mutluluğun içlerine
çiğ ülkesine dalan bir atlı gibi
ilerliyorum mutluluğun içlerine.

••

Bir aşk şiiri yazmak istiyorum.
Kadını ve profilini alıyorum,
doğru ötümlü sözcükleri,
soğuktan titreyen mimozayı.
Gökyüzünü, elmayı, ufku
ve iki kat çiğ alıyorum:
Ruhun çiği, tutkunun çiği.
Yıldızı alıyorum.
İçimi en beklenmedik, en katkısız
duygularla dolduran ezgiyi.
Yoğunlaştırıyorum bütün dikkatimi,
düşünüyorum ve kışkırtıyorum kendimi.
Omuzu alıyorum, bir sırt, bir karın
ve epeyce saç alıyorum.
Bir kuşku şiiri yazacağım yarın.

KRONOLOJİ

- 1919 — 28 Mart günü Odessa'da doğdu. Adı Anatole Bisk (bazı belgelere göre *Biske*). Sanayici, şair ve Rainer Maria Rilke'nin ilk çevirmeni Alexandre Bisk ile Berthe Turiansky'nin oğlu.
- 1920 — Önce dedesinin, sonra babasının tutuklanıp ölümüne mahkûm edilmesi ve Odessa'dan kaçış. Ailenin Bulgaristan'a sığınıp Varna'da yoksul bir yaşam sürmesi; babası çeviri yapmakta, annesi keman dersleri vermektedir.
- 1923 — Babası Sofya'da bir bankada çalışmaya başlar, aynı zamanda pul ticaretine girer.
- 1925 — Ailenin bir kanadının yaşadığı Brüksel'e yerleşme. 1932-1938 yılları arasında Athénée d'Uccle adlı okulda ortaöğrenim.
- 1938 — Université Libre de Bruxelles'de Roman dili öğrenimi. José André Lacour adlı arkadaşıyla *Pylone* adlı bir dergi kurar. Almanların Belçika'yı işgale başladıkları gün, 10 Mayıs 1940 askere alınır.
- 1940 — Belçika ordusunun kısa zamanda teslim olması üzerine Fransız ordusuna katılır. Silâh bırakmasından sonra, bir süre Montpellier'de oturur.
- 1941 — ABD'ne geçmek için çeşitli olanaklar arar. Aynı yılın aralık ayında Marsilya, Oran, Kazab-

lanka, Havana üzerinden bu ülkeye hareket. Çeşitli güçlükler.

1942 — New York'a gelir gelmez, Robert Goffin ona De Gaulle'cü gazete *La Voix de France*'ın redaksiyon sekreterliğini verir. Edebi ve politik makaleler. André Breton'la tanışma. Saint-John Perse'i keşfi: Perse'e gazetenin bir sayfasını ayırır. Marc Chagall, Fernand Léger, Jules Romains, Salvador Dali, Maurice Maeterlinck, Thomas Mann, Hermann Broch, Piet Mondrian ve Bela Bartok'la tanışma. İki büyük gerçeküstücü dergide, Breton'un yönettiği «V V V» ile Charles-Henry Ford'un yönettiği «View» adlı dergilerde yazmaya başlar. Yvan Goll ile birlikte, iki dilde yayınlanan *Hémisphères* adlı bir dergi kurar. Yvan Goll onun ilk şiir kitabını yayınlar. *L'Image impardonable* adlı bu kitabı Fernand Léger resimlemiştir. Aynı yıl A.B.D. ordusuna katılır.

1943 — Teksas'ta piyade eğitimi. Kendiliğinden A.B.D. vatandaşlığına alınması. Radyoloji teknisyeni diploması. Bir ara ordudan ayrılıp Stanford Üniversitesi'nde (Palo Altı, Kaliforniya) *Avrupa Sorunları* konulu ders verir. Daha sonra ordunun haber alma servisine alınır. Bu sırada, Yvan Goll onun André Masson tarafından resimlenen *Syncope*s adlı ikinci kitabını yayınlar. Kuzey İrlanda'ya gönderilir. Londra'ya SHEAF'ın 2. Büro'suna atanır. İkinci Cephe'nin açılması hazırlıklarına katılır. Escaut'dan La Somme'a kadar kıyı savunmasının hazırlık çalışmalarını yapmakla görevlendirilir. Raymond Aron onun savaş şiirlerini *La France Libre*'de yayınlar.

- 1944 — Eisenhower'in karargâhı ile birlikte önce Normandiya sonra Versailles'a gider.
- 1945 — Berlin'de, Müttefik Denetim Kurulu'nda ilkin irtibat subayı, sonra memur. Fransa'da ilk kitabı yayınlanır : *La vie est clandestine*. Alexander Koral ve Edouard Roditi ile birlikte *Das Lot* adlı Almanca yayınlanan bir dergi kurar. 1953 yılına kadar yayınlanan bu dergi, Gottfried Benn'e göre, yenilgiden sonra Alman edebiyatının en önemli olayıdır ve savaş sonrası Alman şiirinin kurulmasında başlıca rol oynamıştır.
- 1948 — Müttefik İlişkileri Müdür Yardımcılığı'na ve Protokol Şefliği'ne atanması.
- 1951 — Mac Carthy'ciliğin Almanya'ya bulaşması üzerine nisan ayında görevlerinden istifa eder. Üstlerine, yaptığı görevlere ilişkin olarak on yıl açıklamada bulunmamak sözü vererek Paris'e yerleşir. Sorbonne'da eğitimini sürdürür. Sıradan bir yaşam sürer ve A.B.D.'nin eski askerlerine bağladığı çok az bir maaşla geçinmeye çalışır. Jean Poulhan, ilk romanı *La grande éclipse*'i Gallimard yayınevine kabul ettirir.
- 1952 — Dominique Arban *Combat* gazetesine girmesini sağlar. Sayıları artan fıkralar, makaleler. *Langue Morte* adlı şiir kitabına *Guillaume-Apollinaire Ödülü* oy birliğiyle verilir. Jean Cocteau bununla ilgili olarak kendisine şunu söyler : «Sana bir ödül verildi, bunun nedeninin birazı şiirlerinin iyi olması, ama asıl önemli nedeni ise tanınmaman, düşmanın yok. Ama üzülme, yarından sonra bir yığın düşman kazanacaksın.»
- 1954 — 1958 — *La table ronde* ve *Revue de Paris*'de yazar. *Combat*'daki görevlerinin genişlemesi. Evlenir.

- 1959 — Yabancı ülkelerde konferanslar verir. Birbiri ardınca ödüller alır : *Sainte-Beuve*, *Max Jacob*, *Fémina-Vacaresco*, *Broquette-Gonin*, *Fondation Jungamann* ödülleri. Giderek sanat eleştirisine yönelir.
- 1960 — 1963 — Kendini artık profesyonel bir yazar olarak görmeye başlar. 1961'den itibaren *Le Monde* gazetesinin *Courrier littéraire* bölümünde yazmaya başlar.
- 1964 — NRF dergisinde şiir yazıları. Rasyo ve televizyonda sanat, edebiyat programları.
- 1965 — Altıncı romanı *La confession mexicaine* «Interallié» ödülünü alır. Ama bununla birlikte kendisini gerçek bir romancı saymaz. Paris'in kenar mahallelerini yakından tanıma çabaları. İtalya, İspanya, Portekiz, İngiltere, Avusturya, Meksika, Guatemala, Fas ve Senegal'e yolculuklar. Çeşitli haftalık dergilerde yazılar : Özellikle *Le Figaro Littéraire*, *La Nacion* (Buenos Aires) ve *Times of India* (Bombay). A.B.D. Orta-Batı'sının çeşitli üniversitelerinde dersler.
- 1969 — 1977 — Şiir kitapları ve romanlar : Artık bu ikilemi yadsıyamayacak duruma gelir. Halk demokrasisi ülkeleriyle çeşitli ilişkiler. Yapıtları Almanca, İngilizce, İtalyanca, İspanyolca, Macarca, Bulgarca, Romence, Sırb-Hırvatça, Makedonca, Arnavutça'ya çevrilir. *Renaudot Ödülü* jüri üyesi. *Mallarmé Akademisi* başkan yardımcısı. UNESCO tarafından bir şiir merkezi kurmakla görevlendirilir.
- 1978 — 1977 yılında yayınlanan *Le Livre du doute et de la grâce* (NRF-Gallimard) adlı yapıtının Fransa Eleştirmenler Sendikası tarafından yılın en iyi şiir kitabı seçilmesi. *Une mère russe* adlı

romanına FRANSIZ AKADEMİSİ ROMAN BÜ-
YÜK ÖDÜLÜ'nün verilmesi.

- 1979 — EVREN İÇİNDE EVREN adlı bir şiir derlemesi-
nin Özdemir İnce çevirisiyle Cem Yayınevi ta-
rafından Türkçe yayınlanması.
- 1980 — Fransız vatandaşı oldu. NOTA BENE adlı bir
uluslararası yazın dergisi yayınlamaya başladı.
- 1982 — *Une mère russe*'ün BİR SÜRGÜN ANA adıyla
ve Özdemir İnce çevirisiyle Tekin Yayınevi ta-
rafından yayınlanması. *l'Enfant que tu étais* ad-
lı romanına MARCEL PROUST ÖDÜLÜ'nün
verilmesi.
- 1983 — Şiir yapıtının tümüne «R.T.L. ÖDÜLÜ»nün ve-
rilmesi.
- 1983 sonrası : Romanlar, öyküler, şiir kitapları, ya-
zılar, konferanslar, geziler. Yapıtlarının İbra-
nice, Rusça, İsveççe, Arabça, Yunanca, vb. dil-
lere çevrilmesi.
- 1989 — Karısı Norma ile Paris'te küçük bir apartman
dairesinde yaşıyor. 28 Mart'ta 70 yaşına basa-
cak.

İÇİNDEKİLER

Alain Bosquet İçin Yetersiz Birkaç Söz (Yaşar Kemal)	5
Apostrof	11
Şairin Tanımı	12
Paraşütçü	15
Çete	17
Hiçliğe Gömüt	18
Kendine Kıyma, Efendimiz	19
Kederli Ülke, Baba Yurdum	20
Ülkeye Dönüş	22
Şair Üzerine	27
Şiir Üzerine	31
Gereç Üzerine	33
Kuşkucu Tanrılar	39
Başlangıç	40
İnsan ve Nesneler	41
Dost Çakıl	42
Karnabahar	43
Gülen Kuyruklu Yıldız	44
Parça	45
Ayraçlar	46
Mürekkebinin Özençleri	47
Dile Gelmeyen	48
Belki Şair	49

Göçebe Kent	52
BEAJON HASTANESİ (1-29)	55
Söylentiler	87
Sözcüklerin Yazgısı	88
Sakınım	89
Tatil Günü	90
İnsandan Kaçma	91
84 Yaşında Almanlar Tarafından Toplama Kam- pına Gönderilen Dedeme	92
Bir Başka Kuşak	95
1975 Yazı	96
Büyük Mağazalar	97
Londra, Otuz Yıl Sonra	98
Manhattan	99
BİR MUTLU KARGAŞA ÜZERİNE	100 - 103
<i>Taş, ağaç, gökyüzü ve serçe</i> <i>İzin veriyorum, bir uçan halı olabilir gökyüzü</i> <i>Her şeyi söyleyip hiçbir şey açıklamak istemeyen ben</i> <i>İki savaş arasında doğdu herkes</i> <i>Mutluyum köpük gibi</i> <i>Bir aşk şiiri yazmak istiyorum</i>	
Kronoloji	105
İçindekiler	111

“...Alain Bosquet’nin şiirleriyle karşılaşınca, onları derinlemesine okuyup, o şiirlerle bütünleşince büyük şiirin dünyasına girmiş olacağız. İnsanın imgeleme gücünün sonsuzluğuna da, bir daha, iyice inanacağız. Zengin, lirik, öfke, şiddet, şiddetin sevgisi... Alain Bosquet’nin üstüne ciddiyetle eğilmek, onun dünyasına girmek, insanlığın, dünyamızın zenginliğine ulaşmak demektir biraz da...”

Yaşar Kemal

“Onun sanatı, yeteneği ve uluslararası kültürü kendi çağının edebiyat tarihinde az bulunur niteliktedir.”

Saint-John Perse

